

Joaan-Carles Melich

LA LECTURA
COM A PREGÀRIA

FRAGMENTS FILOSÒFICS I

FRAGMENTA EDITORIAL

Publicat per FRAGMENTA EDITORIAL, SL
Plaça del Nord, 4, pral. 1.^a
08024 Barcelona
www.fragmenta.cat
fragmenta@fragmenta.cat

Collecció ASSAIG, 32
Consell assessor PERE LLUÍS FONT
FRANCESC-XAVIER MARÍN
JOSEP OTÓN
FRANCESC TORRALBA
AMADOR VEGA

Primera edició GENER DEL 2015

Producció editorial IGNASI MORETA
Producció gràfica INÈS CASTEL-BRANCO

Impressió i relligat ROMANYÀ VALLS, SA

© 2015 JOAN-CARLES MÈLICH SANGRÀ
pel text

© 2015 FRAGMENTA EDITORIAL
per aquesta edició

Dipòsit legal B. 352-2015
ISBN 978-84-15518-05-1

Generalitat
de Catalunya

Amb la col·laboració de la Generalitat
de Catalunya

RESERVATS TOTS ELS DRETS

A la Tona, a l'Helena

*Els pensaments que encaixen en un sistema
són despietats. Exclouen progressivament
el que no ha estat dit i després
ho deixen enrere fins que es mor de set.*

ELIAS CANETTI

PÒRTIC

NO PODIA DORMIR. Aleshores rellegia Nietzsche, Beckett i Wittgenstein. O també, a l'atzar, alguns *Apunts* de Canetti, *Les flors del mal* de Baudelaire i les *Elegies* de Rilke, de vegades Freud i els relats de Kafka; sentia música de cambra de Mozart, *Un rèquiem alemany* de Brahms, la *Novena simfonia* i *La cançó de la terra* de Mahler, la *Nit transfigurada* de Schönberg, la *Lulú-Suite* d'Alban Berg o *Epitaph*, *Starless* i *Exiles* de King Crimson. Agafava un dels meus quaderns de color violeta i escrivia, sempre amb ploma.

Era la meva pregària.

I

No tenir por de les paradoxes. Deixar de pensar en categories i fer-ho en escenes, en imatges, en metàfores, en relats. Un pensament fragmentari, obert, no sistemàtic, un pensament contrari a la lògica metafísica, una lògica que sempre té respostes per a tot i que, per això mateix, ens allunya de la vida.

2

Escriure és resar. I llegir és una pregària.

3

M'agrada llegir apassionadament i que la meua lectura no quedi capturada per una pedagogia, per unes regles, per unes normes morals, polítiques, jurídiques o religioses. M'agrada llegir infidelment, caminar del text al quadern, de l'ortodòxia a l'heterodòxia, de la repetició a la interpretació, del significat al sentit. Per mi, llegir és un ofici i un ritual.

4

La literatura és una forma de vida, perquè la vida, com la literatura, és dissonant, ambigua i ambi-

valent. En la literatura no hi ha idees clares i distintes, no hi ha principis que ens diguin com i de quina manera cal llegir ni quina és la forma correcta de lectura. En la literatura, com en la vida, tampoc no hi ha senyals inequívocs que ens en mostrin la interpretació correcta.

5

Si només hi ha *una* interpretació, aleshores ja no n'hi ha cap. La interpretació és infinita, perquè cada interpretació és finita. I això és la lectura: un joc d'(in)finites interpretacions.

6

Nietzsche i Wittgenstein només posen una condició als seus lectors: *que els llegeixin lentament*.

7

Tot el que pot fer-se amb rapidesa no m'interessa.

8

¿Per què Sòfocles, Dante, Shakespeare, Cervantes, Dickens, Dostoievski, Melville, Tolstoi, Strindberg, Proust, Rilke, Kafka, Musil, Joyce, Pessoa, Woolf, Mann, Beckett, Borges, Espriu o Canetti no s'estudien en els cursos de filosofia?

9

N'hi ha que van a confessar-se amb els cape llans. Jo, en canvi, em confesso amb llibres i amb quaderns.

10

Allò que el deixeble busca en el seu mestre és la seva lectura. No pas una llista erudita de lectures sinó la seva experiència de lector, la seva pròpia lectura, com ha llegit, com ha interpretat, com ho ha convertit en experiència viscuda. El deixeble busca en la lliçó la lectura llegida pel mestre: el seu to, la seva trama, la seva textura. El deixeble no va

a la recerca de la lectura per repetir-la; el veritable mestre no ho toleraria. Els mestres de veritat no volen ser imitats. El que el deixeble descobreix en les lliçons del mestre és una lectura que l'impulsi a llegir, o a llegir de nou, o a llegir altrament. Busca lectures que l'interpellin, que l'interroguin, que el llancin endavant, vers el que és nou, vers el que és desconegut.

II

¿Què és una lliçó?

És una lectura que ens ensenya i que ens invita a llegir. Assistir a una lliçó és entrar en un univers obert. La lliçó és una obertura que el mestre transmet fràgilment, de manera humil, precària i provisional.

I2

Escollar una lliçó és viure un acte de creació irrepetible, la creació d'una obra d'art.

I3

Un clàssic és un text del passat que no deixa de ser present. El que converteix un llibre en clàssic és el temps, és la resistència al temps. La condició de clàssic no depèn ni de tu ni de mi, sinó només del temps, del pas del temps.

I4

Un clàssic obre una esquerda en la història. Després, ja res no tornarà a ser com abans.

I5

Trobar la lectura adequada per al moment adequat. Això és el més difícil.

I6

El més important d'una novella no és ni la seva trama ni el seu llenguatge, sinó la seva *atmosfera*.